

ברדיטשוב פינת ירושלים | איך הפך נער צעיר מירושלים העתיקה למנהיג שדיוקנו חרוט בלבם של אלפי יהודים. מסע חיים מרתק

## ראה פניו מאזירים

היה זה מסע חיים שהתפרס על פני שמונה עשורים, שלוש יבשות ושבע שפות | מסע שהתחיל בעיר העתיקה, עבר לחדרה, משם ללוד, כפר חב"ד, ברוש, קריית גת, בלגרד, בואנוס איירס, יישובי מטה בנימין ושוב ירושלים | מסע החיים הזה דילג בין נובהרדוק לחב"ד ובין דרשות באידיש לשירים בלאדינו וקירובם של אלפים לאביהם שבשמיים | במלאות השלושים לפטירתו של הגאון החסיד רבי שמעון אליטוב זצ"ל, זקן רבני חב"ד וחבר מועצת הרבנות הראשית - יוצא ישראל א' גרובייס למסע מחקרי מסביב לגלובוס, כדי להתחקות אחרי הסוד הגדול של הרב שידע למצוא סנגוריה על כל יהודי | כדאי היה רבי שמעון

### ישראל א' גרובייס

צילומים: עזרא לנדא ובאדיבות המשפחה



כי קרן אור פניו. הגר"ש אליטוב זצ"ל



ה דלת נפתחה בחשאי. זוג עיניים בוחנות הציצו פנימה, אל בית המדרש השוקק. היו אלו עיניו של אחד הציירים הכי מפורסמים בעולם האומנות היהודית של המאה הקודמת. קראו לו ר' זלמן קליינמן וציורים שלו נמכרים כיום במאות אלפי דולרים. אבל אז, באתו יום קיצי, הוא חיפש השראה. משהו יהודי, חידתי, שיסעיר את מכחולו. ומה עושה אומן חסידי שמבקש השראה? נכנס ללמוד משהו בבית המדרש הישן. עשרות לומדים ישבו שם. אבל הוא חיפש משהו אחר. מסעיר, מיוחד. ואז, רגע לפני ייאוש, נפל מבטו על בחור צעיר שישב בפניה, ליד הארון. ערמת ספרים פתוחה לפניו ומבטו נישא הרחק-הרחק. מוחו וליבו מנסים לעכל את האותיות הקטנות, שרק לפני רגע נקראו בשקיקה.

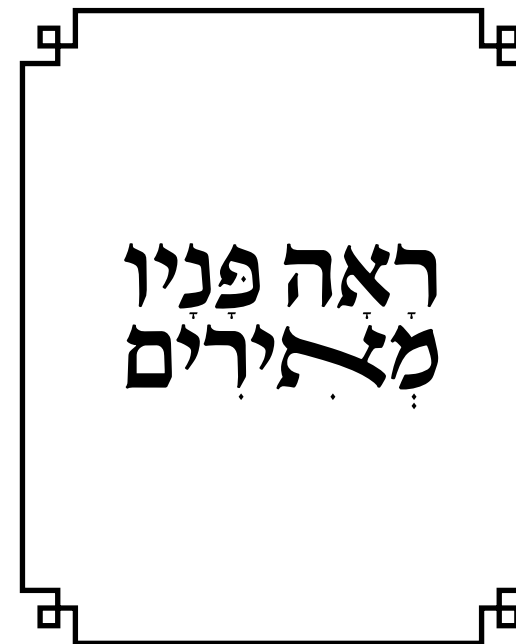
בחב"ד, קוראים לתנועה הזו 'התבוננות'. והבחור הצעיר הזה, ידע להתבונן. ר' זלמן עזב הכל, התיישב ממול והתחיל לרשום קווים מהירים, עדינים. אבל הבחור הצעיר לא שם לב. הוא ממשיך להתבונן בסוגיה העמוקה ובדברי המפרשים. והאומן שמולו רושם, במהירות, את המצח הגבוה; את העיניים העמוקות ובעיקר את המבט המרחיק לראות. תוך כמה דקות הדף הלבן מתמלא בגווני שונים של חום-וארגמן. החידה המסתורית ממשיכה להדהד גם עשרות שנים אחרי. עוצרת את כל מי שיודע להתבונן. מאז זרמו נהרות של דיו בסטודיו. אלפי ציורים נמכרו ושוחזרו.

אם תיכנסו היום לסלונים יהודיים רבים בבואנוס-איירס שבארגנטינה, תמצאו על הקירות תמונות הרבה יותר עדכניות של אותו נער, שכאן נקרא "רבי שמעון". כי אותו נער צעיר ומעורר השראה לא הפסיק להתבונן ולהשפיע. תואר פניו והיקף השפעתו, רק הלכו והשתבחו עם השנים. הוא נסע למרחקים, הגיע למחוזות הכי נידחים בגלובוס ועיניו הטובות לא הפסיקו לסחוף אחריהן עוד ועוד נשמות. מסלול חייו היה מסעיר ומרתק. הוא עבר על פני מדינות ויבשות. ובכל מקום שבו דרכו רגליו, הוא חולל מהפכות רוחניות אדירות, העמיד מאות בתים, הציל אלפי נשמות - וכל זה באמצעות שתי עיניים ולב בוער.

וכשהצייר קליינמן קיבל עצה מכ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע "לצייר דיוקנאות של חסידים" כדי ליצור באמצעותם השראה רוחנית להמונים - הצייר נכנס להיכל הישיבה, צייר רק את רבי שמעון, וידע שהתמונה הזו תעניק השראה. והתמונה - ובעיקר הדמות שמצוירת בה - אכן העניקה השראה. עד היום. עכשיו, שלושים יום אחרי פטירתו של הגאון החסיד רבי שמעון גד אליטוב זצ"ל -



ארגנטינה מקבלת פנים יהודיות. הגרי"ש צציל מנח תפילין לעבר בר מצווה בן לאחד מתלמידיו



שליחות במסירות נפש. הגרי"ש יוצא לשליחות תוך שהוא אוזח את בנו הצעיר ר' יוסי



מדמויות ההוד של ירושלים שבין ההומות. המקובל חכם יוסף רחמים צציל (במרכז) מימין ראה בן הגרי"ש לצד אחיו הרב יעקב ע"ה ויבדלח"ט הרב שלמה והרב יצחק

הגיע הזמן לנסות לפצח ולו משהו מהחידה המסתורית.

כי סיפורו של הגר"ש אליטוב, הוא סיפורו של הדור האחרון. סיפור של עידן יהודי חדש, שלא מוכן להיכנע לקטלוגים והגדרות מגזריות. כך, בעשר אצבעות, הצליח נצר למקובלים מצפון אפריקה, להפיל את כל החומות וההגדרות ולסלול את דרכו אל כותל המזרח של עולם הרבנות היהודי והחסידי. לדרוש באידיש, לשיר בלאדינו, להתוועד עם חסידים מרוסיה ולעבור להרצות בפני צעירים מארגנטינה, והכל באותה מתיקות מאירת פנים וכובשת לבבות שפרצה את כל המחסומים ודיברה בכל השפות.

החידושים שהוא הספיק לחולל בשבעת העשורים של חייו, יכולים למלא ספר עב כרס: הוא היה מהראשונים שזיהו את סכנת הנשירה והציעו לה פתרון; הוא גם זיהה את מצוקת השידוכים בעולמם של בעלי ובעלות התשובה ועמל לפתור אותה – והכל בעשר אצבעותיו, מבלי 'חצר' או 'בית' מאחוריו. לבד-לבד, באמצעות עיניו הטובות וחיוכו השונה. בואו ונצא למסע. יהיה מרתק.

## ה'חווה' ממרקש

הקווים הראשונים בציור הזה, נרשמים ברחוב חב"ד 16. ממש בקו התפר שבין הרובע המוסלמי לרובע היהודי, באזור שבו מפטרים כיום שוטרים חמושים. שם שכנה ה'חצר'.

בירושלים של מעלה, כל 'חצר' הייתה מעין עולם סגור משלה. רחבת אבן מרוצפת, שהייתה כמו מרכז העיר, ומסביבה שלושה בניינים עתיקים ונמוכי קומה שבהם התגוררו שש-עשרה משפחות, שהיו למעשה משפחה אחת גדולה. כולם הכירו את כולם. כולם חלקו מרפסת (בלקון) אחת ארוכה עם גרם מדרגות.

אחת הדלתות הפינתיות הייתה כמעט תמיד פתוחה. מי שהתגורר שם, גילם תופעה.

חיצונית הוא נראה כמו יהודי פשוט. חבוש בקסקט ולבוש בחליפה קצרה. אבל בירושלים של הימים ההם כולם ידעו שמדובר במקובל ענק, שכל המכוונים משיבת המקובלים 'בית א-ל' מעריצים אותו.

קראו לו 'חכם יוסף רחמים אביטוב'. הוא נולד בכלל במרוקו. אביו, הגאון רבי מאיר אביטוב זצ"ל, היה מדייני העיר מרקש. הבן הצעיר עשה חיל בלימודו, אלא שבאחד הימים, אירע אסון. משהו בסביבתו התעסק עם חומר חריף שהותז לעיניו של העילוי הצעיר, שהתעוור כמעט כליל.

למרות זאת, החליט רבי יוסף רחמים

לעלות לארץ ישראל כדי ללמוד תורה בשיבת הרב ביבאס שבטבריה. הוא עלה לארץ בשנת תרע"א (1911), כשבאותו זמן הוא רואה בעין אחת בלבד. לאט לאט החל להתעוור גם בעינו השנייה ואז הגיעה השמועה על דוקטור אברהם אלברט טיכו, רופא העיניים המומחה שעלה באותן שנים לירושלים.

כך הגיעה משפחת אביטוב לעיר הקודש, בשלהי שנת תרע"ז (1916) – בעיצומה של מלחמת העולם הראשונה. הנער הצעיר הגיע אל הקליניקה המפורסמת. דוקטור טיכו עשה מה שאפשר, אך מאור העיניים לא שב.

אבל המגבלה לא עצרה אותו. הוא למד לקרוא בכתב ברייל – ומכאן ואילך, המשיך לשקוד על התורה בעל פה. הוא הקים משפחה לתפארת ומה שיותר מפתיע – הפך לאחד מענקי הקבלה של ישיבת 'בית א-ל'. עובדה, שמכל סיעת המקובלים, דווקא הוא זה שנבחר להיות שליח הציבור בימים הנוראים. קולו היה גבוה וערב. בעיקר בלט זיכרונו המדהים: הוא אמר את כל סדר העבודה והפיזטים בעל פה והכל מהזיכרון הכביר.

ב'חצר' כולם הכירו את סדר יומו הצפוף. הוא נפתח בחצות הלילה, כאשר המקובל העיוור גועה בבכי על חורבן בית המקדש שניתן היה לראותו ממש כמה מאות מטרים מביטו, ועד תפילת שחרית ישב ועסק ברזי רזים.

במשך היום הוא העדיף להצניע את עצמו ולעסוק בייצור רהיטים מקש. הייתה זו אומנות מרהיבה, שאיש לא הבין כיצד הוא עושה זאת בעיניים עצומות. אלו שעמדו בסביבתו בשעת העבודה, שמעו אותו גורס על פה מאמרים שלמים מספר הזוהר.

עד מהרה הפך רבי יוסף רחמים אביטוב, לאחד מיקירי העדה המרוקאית בירושלים. יחד עם עוד כמה ותיקים, היו מגייסים כספים עבורם, מתקנים תקנות, וקובעים קצבאות עבור כל תלמיד חכם. באופן לא פורמלי, הפך הסלון המשפחתי הקטן ל'ועד העדה המרוקאית', אם לא באופן רשמי, אז בפועל.

הזכייה הגדולה בחייו של חכם יוסף רחמים, הייתה ה'עזר כנגדו'. אשת חיל, הרבנית שושנה ע"ה, שהייתה אחת מדמויות ההוד האגדיות של עיר הקודש. היא הייתה עסקנית מיוחדת. כפה פרשה לעני וידיה שילחה לאביו. לימים, הפכה למנהלת של ישיבת 'פורת יוסף' בקטמון, שכל רבני הישיבה ותלמידיה הכירו והוקירו. בי"ג באדר תרצ"ז (1937), ערב חג הפורים, נשמעה הכרזת צהלה בחצר הקטנה. 'מזל טוב'. בן זכר נולד לחכם

אביטוב. 'שמעון גד' יקראו לו. וכל חייו ניצוץ משמחת הפורים ישרור בסביבתו. השמחה וההתלהבות שלו, יסחפו אחריו מאות ואלפי נשמות יהודיות כאשר יגדל ויצא אל אחיו, יראה בסבלותם וימציא מזור לאלפי יהודים בכל צומת שאליו הזדמן במסעות חייו.

## המחפש הנצחי

תכונת הנפש היסודית בחייו של רבי שמעון, הייתה חיפוש של 'מבקש השם'. הוא מעולם לא התחפר בתוככי ה'חצר' וה'שיטה' שבה נולד. ביקש היה ללמוד ולהכיר עוד ועוד דרכים ושיטות. וסמטאות ירושלים של הימים ההם, היו גלריה מרהיבה של דרכים בעבודת השם.

ב'חצר' הסמוכה התגורר המקובל העירקאי, רבי סלמן אליהו זצ"ל. כבר באותן שנים החל הנער הצעיר לרקום קשרי ידידות עמוקים עם בנו של אותו מקובל – מרדכי, מי שלימים יהיה בעצמו הראשון לציון והרב הראשי. רבי מרדכי הצעיר, דבק מאוד בחכם המקובל העיוור, ובמשך תקופה ארוכה היה מלווה אותו מדי יום מהבית אל הישיבה.

גם הבן האוהב, ראה באביו דמות מופת נשגבה. "אבא היה מקונן תדיר על החורבן. הוא היה עורך תיקון חצות בבכיות נוראות מדי לילה, והיה קם בפנים אדומות ובעיניים נפוחות מבכי, עד שחשבת, כילד, שאין לו כסף לאכול. אמרתי לו שאני מוכן לוותר על דמי הכיס שלי למענו..."

והחיפוש לא נעצר. בחצר שמצד שמאל, מצא רבי שמעון אוצר יקר שעתיד לשנות את חייו. שם התרחש המפגש הראשון שלו עם חסידי ליובאוויטש שורשיים. תורת החסידות הרוסית, עשויה אולי להיראות רחוקה למי שהורתו ולידתו בחצרות מקובלי ירושלים. אבל נשמתו הלכה שבי אחרי הניגונים, הדבקות והשמחה.

רגליו היו מוליכות אותו אל בית הכנסת 'צמח צדק' הסמוך לבית הוריו. מדי שבת, בעת רעואו דרעווין, היו החסידים מתיישרים ל'סדר ניגונים'. המלודיות העמוקות הללו כבשו אותו. תנועות הניגונים, העליות והמורדות שבהם, דיברו אליו מאוד.

ולא פחות מהניגונים, דיברו אליו הדמויות. אם זה השכן המפורסם, רבי יהודה לייב סלונים, ואם זה החסיד רבי שמואל בן ציון רבינוביץ, שנחשב אז לאחד מראשי עדת חב"ד בירושלים.

מכל הסיפורים, זכר הגר"ש אליטוב דווקא את סיפורי החסד: "באחד מערבי יום הכיפורים", הוא סיפר, "פגש הרב רבינוביץ יהודי ערידי שהגיע מרוסיה. הרב ביקש מייד לברר 'אכלת כבר סעודה מפסקת?' ואותו אומלל השיב: 'במקום לשאול על



סעודה מפסקת, תשאל האם אכלתי בכלל ארוחת בוקר? התשובה הזו הסעירה את ליבו של הרב רבינוביץ, ומאותו יום עבר העולה הרוסי להתגורר בביתו במשך שלוש שנים וחצי. והבתים", היה הגר"ש אליטוב מסיים, "לא היו אז גדולים".

מכל הזיכרונות של ירושלים, אהב הגר"ש לדבר על האווירה המיוחדת של האחדות. מבחינתו, היה שם מסר חשוב לדור שלנו שמקוטלג בכל כך הרבה קטגוריות והגדרות. "ירושלים של שנות ילדותי", הוא היה מתרפק, "הייתה קטנה. כולם הכירו את כולם. אנשים חיו חיים מלאים בעבודת השם. איש לא חי כדי להרשים מישהו. הגינונים של היום, לא היו אז בנמצא.

"אני זוכר היטב כיצד הספרדים שבירושלים היו מדברים באידיש ואילו האשכנזים היו מדברים לאדינו. הייתה זו יהדות אמיתית, אותנטית, מלאת תום, קדושה, יושר. זו הייתה יהדות זוהרת, בלי נצנוצים, בלי קולות וברקים, בלי דווקאיות". וכך, הלכה דמותו והתעשרה בגוונים רוחניים שונים – קומתו צמחה – אלא שאז פרצה מלחמת השחרור שסיימה את הפרק הראשון בחייו.

## נער יוצא לחדרה

בזמן שהנער הצעיר, שמעון אליטוב, מעצב את נפשו, העולם שמסביב סער וגעש. באירופה בערו כבשנים, במועצת ה'אומות המאוחדות' הצביעו על תוכנית החלוקה, השכנים הערבים פצחו במרד רצחני, ומאיךך, המחתרות הציוניות כבשו את לבבות הנוער.

האתגר היה נורא. גשמי ורוחני.

הגר"ש אליטוב לא שכח זאת. "חצי שנה לפני שפרצה מלחמת השחרור, אנו הילדים כבר הרחנו את אבק השריפה שהתערפל באוויר. הסמכות התרופפה ועימה המשמעת".

גם בשיבת 'פורת יוסף', שבה הוא התחיל ללמוד, הורגשה התרופפות. חלק מהמלמדים והתלמידים התגוררו מחוץ לעיר העתיקה, וקשה היה להם להגיע למקום. היו רבים שעזבו את העיר העתיקה מראש.

הכי קטלנית הייתה השפעתם הרוחנית של ארגוני המחתרת – האצ"ל והלח", ובעיקר ה'הגנה'. הם גייסו ילדים צעירים, העבירו דרכם ניירת ואמצעי תעמולה. "ופתאום שמעת גם ילדים חרדים שרים המנונים ומדברים בסגידה על הלוחמים. ההידרדרות הייתה נוראה".

עבור הילד הצעיר, שמעון אליטוב, היה זה שיעור ראשון וחשוב – כיצד נלחמים בתנועה המונית של נשירה. הוא התחקה אחרי פעולותיו של העסקן המפורסם רבי דוד שלזינגר זצ"ל, שאסף את הילדים בחצר הגדולה של בית הכנסת 'חבורה', והעסיק אותם מדי ערב בלימודים, בשירה, במתנות

ובטיולים.

לימים, יאמץ הנער הצעיר את כל אלו במלחמתו על לב הנוער.

הוא עצמו לא היה זקוק למסגרות קירוב. מי שפיקחה עליו הייתה האם המפורסמת, שהמשיכה לנהל חיים כמעט רגילים. היא לא אפשרה חריגות מהמסגרת, דווקא בגלל שידעה מה מתחולל בחוץ.

באחד הימים, לפי הסיפור, זה קרה דווקא ב'יום הכביסה השבועי'. האם העמידה את ה'פיילה' תחת הפרימוס, והחלה לשפשף את הכביסה בשביבי סבון, כאשר לפתע הופיע מישהו שסיפר לה שבנה הצעיר מוציא מרץ ומתרוצץ על החומה!

זה היה רגע ששינה את כל מסלול חייו. האם הנחושה והאוהבת – עמדה בפני ההחלטה הקשה בחייה. בירושלים, כך הרגישה, הכל מתרופף. חייבים למהר ולהגלות את הילד למקום תורה.

והאמא הרחמנייה עצרה את מלאכת הכביסה, נכנסה אל החדר והחלה לארוז את בגדי בנה הצעיר. כדי לממן את המסע, יצאה אל החצר, עלתה אל ביתה של השכנה הנוצרייה, הודא, וביקשה הלוואה. הילד מוזמן במהירות הביתה, נושק לידי אביו הגדול, נפרד בדמעות ורתחות מכל המשפחה ויוצא יחד עם אמא אל האוטובוסיל שעושה את דרכו אל העיר חדרה. "לא היה לי מושג שזו הפעם האחרונה שאראה את הבית", יאמר לימים.

זו הייתה פרדה לא פשוטה. לב של אמא לא מסוגל להיקרע מהילד הצעיר. אך הרחמים נכבשים. הדאגה לעתידו הרוחני, מנצחת.

וילכו שניהם יחדיו.

יותר מכל הוא זכר את הפרדה מחכמי ישיבת 'פורת יוסף' שבה למד. כל ימיו לא שכח הגר"ש את זכרו של ראש הישיבה וגאון הקבלה רבי אפרים כהן זצ"ל – אביו של מרן חכם שלום כהן זצ"ל – את מבטו החודר ואת גביני עינו ששיוו לו דמות מעוררת יראת כבוד ומטילת סמכות. "הוא היה אחד האנשים הענווים ביותר שהכרתי. ומכל אלה היה עליי להיפרד, ולנסוע לחדרה".

אחרי שעות ארוכות של נסיעה, ניבטים מרחוק הבניינים החדשים של חדרה. האוטובוסיל עוצר, השניים יורדים ונכנסים אל תוך בית המדרש של ישיבת נובהרדוק. האמא הנמרצת חונקת את דמעוטיה, מניחה בידי בנה מעטפה עם כמה שטרות, נושקת ללחייו ועושה את הדרך חזרה לירושלים הבוערת.

בבית המדרש מקבל את פניו יהודי מזן שהוא לא הכיר. היה זה ראש הישיבה, הגאון רבי אלחנן פרלמוטר זצ"ל. דמות מרתקת

של 'בעל מוסר' נובהרדוקער בכל רמ"ח ושס"ה.

הוא סקר את הילד הצעיר שהגיע אליו, לחץ את ידו ומאז נקשרה נפשו בנפשו. בזיכרונותיו של הגר"ש, הפרק הליטאי של חייו תפס מקום של כבוד. במובן מסוים, הוא זה שבזק בנשמתו את הבקיאות הלמדנית. באחד הימים הגיע לישיבה אורח מיוחד. מרן ה'חזון איש' זצ"ל – שאף בחן את התלמידים והתפעל מידיעותיהם.

"בחמש השנים שלמדתי בנובהרדוק", סיפר הגר"ש לימים, "דבקתי בתורת המוסר ובדרכם הסגפנית של ראשוני נובהרדוק".

אבל בד–בד ההשגחה סללה לו דרך חסידית ושמחה יותר: בלילות הוא נשלח לישון בביתו של ה'שוחט', רבי יצחק ליפשיץ, שהיה חסיד חב"ד.

## נס במעבר הגבול

באותן חמש שנים שבהן היה ספון בבית המדרש, העולם מסביב המשיך להתהפך. בתל אביב הכריזו על עצמאות המדינה היהודית ובירושלים פרצו מהומות אדירות. הרובע היהודי נפל. היהודים – ובתוכם משפחת אביטבול מיהרו לעזוב את הבית עם כל החפצים שבתוכו.

וכמו בכל פרק בחיי המשפחה, מי שהצילה את המצב הייתה האם. ממש באותה שעה שבה נפל הרובע והיהודים גורשו ממנו על ידי הירדנים, עסקה האם ב'פדיון שבויים'.

בתוך הבורחים הייתה אישה אחת, זוהרה שמה, שהייתה פעילה במחתרת והתנקשה בחייהם של כמה חיילים ירדניים. כל חיילי הלגיון צוידו בתמונתה, כשהם מבקשים 'נקמת דם'.

הרבנית שושנה אביטבול החליטה לשים את נפשה בכפה. היא הלבישה את זוהרה בלויי סחבות, תחבה בידה מקל הליכה, הרכיבה לה משקפי זקנים והפכה את צורתה לישושה. כך צעדו השתיים במעבר מול החיילים הירדניים.

אלא שהתוכנית נהרסה. משהו במראה של הקשישה, נראה חשוד. החיילים עצרו אותה וביקשו לערוך חיפוש מדוקדק עליה. הרבנית שושנה נעמדה והתחילה לזעוק. "איך אתם, צאצאי אברהם, לא מתביישים להתעלל באישה זקנה וחולה?!" הצעקה הזו הצילה את חייה.

השלטונות ידעו להוקיר את אומץ רוחה. בימי המלחמה היא גם השתמשה לא פעם ברובה. הוענק לה 'אות' מיוחד ועוד זכות מיוחדת:

בתום המלחמה, כאשר שיכנו את פליטי הרובע בשכונת 'קטמון' שהתרוקנה מיושביה הערביים – קיבלה הרבנית אביטבול אישור לבחור לעצמה את הדירה הרביעית הטובה יותר. הדירה ברחוב מחלקי המים 16, הייתה מהגדולות שבין הבתים, שם התגוררה המשפחה עד ליומה האחרון.

מי שעוד הוקיר את פעילותה וצדקנותה, היה סידנא ה'באבא סאלי' ובנו הגדול כ"ק האדמו"ר רבי מאיר אבוחצירה זי"ע. השניים היו מבקרים בביתה ועורכים שם סעודות מצווה, שאליהן נקראו דמויות פלא מירושלים של מעלה.

באותן שנים, הפכה האם את ביתה למבצר של הרבצת תורה. היא פתחה את דלתותיה ודאגה לסחוף נערים רבים אל עולם הישיבות. אגב, אחד הנערים שהיא דאגה להוביל אל הישיבה, היה קרוב משפחתה, שהפך לימים לראש ישיבת 'אור החיים' ולאחד מגדולי המחזירים בתשובה בימינו, הגאון רבי ראובן אלבז, חבר 'מועצת חכמי התורה'.

הנהגת האם, הייתה השיעור השני שהפנים הגר"ש אליטוב זצ"ל. לימים, יעשה הוא את אותו דבר ורבים ישיב מעוון. אלא שכאמור, כשכל הסאגה הזו מתרחשת, הנער הצעיר יושב על התורה והעבודה בחדרה. קשריו הביתה מסתכמים בכמה מכתבים. אחרי כמעט חמש שנות נתק, חזר הנער – שכבר הפך לבחור מופלג בתורה ויראה – לירושלים.

זה היה הרגע שבו הוא למד שמשפחתו עקרה לדירה חדשה. את המפגש המרגש עם האב האהוב הוא לא שכח כל ימיו. "אבא לא ראה", הוא תיאר לימים בדמעות. "הוא השיט לי את היד וכך, במשך שעה ארוכה אחזנו זה בידו של זה. אחזתיו ולא ארפנו".

מייד עם בואו לקטמון החדשה, יצא הנער לסקור את השטח ולחפש דמויות תורניות שיוכל ללמוד מהן. באותו סבב הוא הכיר את רבה של השכונה, הגאון רבי דוב בער אליעזרוב זצ"ל שהתגורר בבית שמולם. לימים גם רחש קשרי ידידות עמוקים עם כ"ק גאב"ד ערלוי זצ"ל ועוד מחכמי קטמון.

גם האב, חכם יוסף רחמים, מצא בקטמון הישנה את שאהבה נפשו. שם זכה להימנות עם אנשי סודו של רבי אהרן קדוש השם מבעלזא זי"ע, שקבע את משכנו לאורך חלק מחודשי השנה בשכונה. הרבי מבעלזא חלק שכנות עם החכם שהתקרב אליו מאוד.

אלא שאחרי כמה ימים בירושלים, שוב אצה לו הדרך לחזור אל הישיבה בחדרה. עכשיו ניצבה על הפרק שאלת ההמשך: לאיזו ישיבה גדולה ילך? אך טבעי שחניך נובהרדוק שזכה לשוחח עם ה'חזון איש' בלימוד, יבקש לעבור לישיבת פוניבז'.

ואכן, הוא נרשם לישיבה, עבר את הבחינה ואחרי כמה שבועות הגיעה התשובה החיובית: התקבלת.

שוב ארז הנער הצעיר את המטלטלים, עזב את חדרה ועבר לעיר התורה והחסידות. שם החל ללמוד כמה שבועות בישיבת פוניבז'.

ואז הגיעה שבת חופשה. הבחור נסע לעשות את השבת בבית רבה של העיר רחובות, הגאון רבי אלימלך בר שאול (שאוולזון). במהלך השבת למד איתו הרב

וביקש לתהות על קנקנו.

מי שמכיר את סיפור חייו של הרב בר- שאול עצמו, יודע שגם הוא התפצל. מצד אחד, הוא הגיע ממשפחה חב"דית נלהבת ומאידך, הוא היה חניך ישיבת חברון וגם לימד בישיבת קלצק. גם עולם הישיבות הליטאיות וגם תורת החסידות החב"דית היו נהירים לו היטב.

אחרי שבת שלמה של שיחות ולימוד משותף, היה ברור לרב בר-שאול להיכן שייכת נשמתו של הגר"ש אליטוב הצעיר. ביום ראשון בבוקר הוא צייד אותו בכל טוב וליווה אותו לרכבת. רגע לפני שהם נפרדו פנה הרב בר שאול ולחש בהתרגשות: "פֿרײלאַכע נשמה כמו שלך, מקומה בישיבה חסידית!"

אבל הבחור הצעיר שתק. הרכבת התקרבה ובאה ואז, רגע לפני שנבלע בקרון הרכבת, שמע הגר"ש בקשה אישית מרבה של רחובות: "אני מאוד מבקש שבדרך לבני ברק, תקפּוּץ לישיבת 'תומכי תמימים' בלוד. יש שם יהודי שקוראים לו הרב אפרים וולף. תגיד לו שאני שלחתי אותך".

הבחור הצעיר הבטיח. הרכבת צפרה והם נפרדו. בתחנת לוד הוא קיים את ההבטחה, ירד מן הרכבת ושם את דרכו לבניין הנטוש. תוך כדי הליכה, הוא פוגש מראה לא שגרתי: אברך צעיר רוכב על אופניים, ציציותיו מתבדרות באוויר. האברך הניח את אופניו בצד ומיהר לרוץ לעברו.

כשהוא הזדהה בשמו, מסתבר שהוא-הוא הרב אפרים וולף. במהלך כל השנים הבאות, עד החתונה, הם לא ייפרדו.

## אידיש בפרדס

המעבר מנובהרדוק ופוניבז' ל'תומכי תמימים' – היה חד וקיצוני. ברגע הראשון הוא חשב לעזוב ולחזור, אלא שאז הוא נכנס אל חדרו של ראש הישיבה, הגה"ח רבי אליעזר הורביץ זצ"ל. ראש הישיבה ביקש לבחון את ידיעותיו בלימוד. אך כאשר שמע הבחור את השאלה הלמדנית שלו, כמעט שנפל תחתיו. הייתה זו בדיוק אותה שאלה שכמה חודשים קודם, שאל אותו מרן ה'חזון איש'. עבורו היה זה סימן משמיים שהתורה אחת היא. לא משנה היכן לומדים אותה.

הוא נשאר בלוד.

הוא התאקלם במהירות. הקסם שלו סלל את הדרך. החוש המוזיקלי סייע לו להתמצא בניגונים ובניואנסים. הספיקה לו פעם אחת כדי לקלוט ניגון חב"די מורכב ומפותל.

הייתה רק בעיה אחת: השפה. כנצר

להורים שדיברו את סודותיהם בערבית מרוקאית, האידיש הרוסית שבה היו כתובים מאמרי האדמו"ר הריי"ץ מליובאוויטש זי"ע – הייתה כבדה עליו. אבל הוא לרגע לא תכנן לוותר.

באותם ימים הגיע לישיבה עוד בחור קטמוני. קראו לו עדין שטיינזלץ, לימים שמו יהפוך למותג של גאונות מופלאה. בין השניים נקשרה שיחה וכאשר שמע שטיינזלץ על מצוקת חברו, מיהר לחדר וחזר עם ספר עב-כרס 'מילון יידי-עברי'. "שב על זה", המליץ לחברו בחיוך.

את מה שקרה בתקופה הבאה, איש מתלמידי הישיבה באותם ימים לא ישכח. "הרב אליטוב", סיפר הרב שטיינזלץ לימים, "נראה באותם ימים בצורה מוזרה משהו. מדי לילה, אחרי יום שלם של לימוד, הוא היה מתיישב על המילון ומשנן בקול מילים אידישאיות. הבחורים גיחכו על הניסיון. להיות יוצא דופן, זו אף פעם לא חגיגה גדולה לבחור צעיר. אבל כל העסק הזה נמשך חודשיים", סיים הרב שטיינזלץ. "אחרי החודשיים הללו, הוא ידע אידיש יותר טוב מכל חסידי חב"ד הרוסים והשורשיים".

היה זה חוש מיוחד. בשפה המקצועית קוראים לזה 'פולילגוט' (-דובר שפות רבות). במשך חייו לימד הגר"ש אליטוב את עצמו לדבר ולכתוב בשבע(!) שפות שונות. יותר מ'שפה', הייתה זו גישה. החוש המיוחד שלו היה לדבר עם כל אחד ואחד בסביבתו ברמה ובסגנון שמתאימים לו. "במובן הזה", מציין בנו, ר' יוסי אליטוב, "אבא דיבר מאות ואולי אלפי שפות אישיות".

באותן שנים הוא נזקק לכל השפות הללו. הישיבה בלוד, הכילה אסופה של בחורים עולים ממדינות חבר העמים, לצד תימנים וצברים ישראלים. הוא עצמו דיבר עברית תנ"כית עשירה ומושלמת.

והנפש הייתה סוערת ומשתוקקת לדעת את השם. הבחור שכבר מילא את כריסו בש"ס ובפוסקים, מגלה לפתע את תורת החסידות העמוקה מני ים – ונפשו יודעת מאוד ונסחפת.

כמו בכל חייו, הוא מגלה עצמאות. מתבודד מהחברה, לומד ומעיין ובעיקר מתבונן. הוא מחפש לו מורה דרך ומוצא, הכי רחוק מלוד.

הוא עדיין לא ראה את רבו, כ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע – אבל את תורותיו למד וזה הספיק. באחד הימים, הוא לוקח נייר מכתבים ומתחיל לרשום מכתב לברוקלין. אלפים ורבבות מכל העולם שולחים מכתבים ואיגרות, רובם המובהק שואל עצות בענייני השעה. אך הבחור מלוד כותב בענייני עבודה וחסידות.

ולמרבה הפלא, הרבי, שהמון פעמים נוקט דרך קיצור במכתביו – פורס את חסותו על הנער הישראלי – ומשגר אליו מכתבים מלאים ומפורטים. בתוך שש שנים הוא





קליה איגרות בעבודת השם. הגר"ש מוסר 'פדיון נפש' בערב ראש השנה לרבו כ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש ז"ע

זוכה לקבל יותר מ-125 (!) איגרות גדושות תורות חסידיות עמוקות, שיהפכו לימים לנכס צאן וברזל שאלפי חסידים בעולם הוגים בהן ומבקשים מענה לספקותיהם. באחד המכתבים לברוקלין, צירף הרב אליטוב תמונה עצמית, לבקשת כ"ק האדמו"ר ז"ע. באופן מפתיע, הרבי העניק לו הדרכה להמשך חייו, המתבססת על דיוקן פניו בעקבות התמונה ששלח: "במענה על מכתבו מראש חודש מנחם אב עם התמונה המוסגרת בזה, ונעם לי לראותה, ובפרט שעל ידי זה נתחזקה בי דעתי ברורה, שאם רק ירצה להקדיש כוחותיו בשטח החינוך על טהרת הקודש - יצליח בזה".

הרב אליטוב מקבל את המכתב ומסתער על המשימה. הוא חש צורך להתחיל להשפיע מאורו גם לאחרים. באותן שנים, מפעל השליחות החב"ד"י עוד אווז בתחילת הדרך, אבל הגר"ש אליטוב, כדרכו, מעולם לא נזקק לעזרת אחרים. הוא יוצא מהשיבה, נכנס אל בתי כנסת ברחבי העיר לוד וגם ברמלה הסמוכה ומתחיל להשפיע, לנאום, לדרוש ולייסד שיעורי תורה.

הלב הגדול שלו נפתח. עוד ועוד יהודים נשבים בקסם, מגלים את אור היהדות. שולחים ילדים לבתי ספר דתיים, עושים מהפכים בחיים, מכשירים מטבחים ומשנים דרכים. מי שמזהה את הפוטנציאל הרוחני האדיר תוך זמן קצר ממש, הוא רבן של רמלה ולוד - האדמו"ר רבי יצחק אבוחצירא, ה'בבא חאקי' זצ"ל, שמאמץ אותו כבן וממנה אותו למסור דרשות מרכזיות בבית הכנסת המרכזי שבו הוא מתפלל. הגר"ש הופך להיות יד ימינו של בבא חאקי, החלוץ שלו לפעולות קירוב רחוקים.

באותה תקופה, לימד אחיו, רבי מאיר, בישיבת בני-עקיבא, שבה היה מקובל אז בקרב אנשי הצוות, אשכנזים וספרדים כאחד, להחליף את שמות המשפחה לשמות עבריים. רבי מאיר עדכן את שמו לאלטוב ורבי שמעון, מתוך כבוד לאחיו המבוגר, צעד בעקבותיו ומאז שנת תשט"ז נשא את השם שכמו מורה על מהות חייו - הודיה רצופה לק-ל הטוב. כל אימת שבירך מישהו, היה שגור על לשונו לומר: "ק-ל הטוב יברך אותך".

הוא מקים את ביתו עם זוגתו הרבנית שתיבדלחט"א, ממשפחה מפוארת של שוחטים ואנשי מעשה, משפחת בוסקילה הנודעת. למרבה התדהמה של אנשי חב"ד ומנהלי ישיבת 'תומכי תמימים' בלוד, באחד הימים מתקבל מכתב מברוקלין. הרבי מליובאוויטש מורה לעסקנים, שהם אלו שצריכים לממן את החתונה של הזוג הצעיר. המכתב של הרבי הפך את החתונה הזו לאירוע הכי מדובר ושמח בלוד. לילה שלם התוועדו החסידים ורקדו ללא הפסקה.

## ראה פניו מאירים



עמד לימינו. הגר"ש עם ידידו הקרוב שביבדלחט"א הראשון יוסף בדרשה במוצאי שבת בבית הכנסת הייזידים

ט"ו שנים בחזית עולם הרבנות. הגר"ש נאם בהשבעה השלישית שלו כחבר מועצת הרבנות הראשית בבית העשיית דאז ראובן ריבלין, עם הרבנים הראשיים הגר"ש יוסף והגר"ד לאו



בקבוקי 'לחיים' נמזגו והאווירה הייתה מרוממת.

עד כדי כך רבתה השמחה, שאיש לא שם לב למשל לעובדה שהצלם שנשכר לאירוע 'שכח' להופיע. למחרת, מתוך רגישות לכלה שהצטערה עד מאוד, הרב אליטוב לבש שוב את ה'סירטוק' והכובע החגיגי, הכלה לבשה שוב את שמלת הכלה והם יצאו להצטלם, כדי שתהיה מזכרת מהחתונה... עכשיו, כשהוא ברשות עצמו, החל מפעל השליחות האמיתי.

## מפעל של איש אחד

לתקופת זוהר קצרה מתיישב הזוג הצעיר בכפר חב"ד. כאן נדבק הגר"ש לדמויות הוד של חסידי ליובאוויטש קדומים. הוא מתחבב עליהם ומאמץ גוונים מסוימים של המנטליות הרוסית החריפה והעולות. אך תוך תקופה קצרה, הם כבר יוצאים למפעל האמיתי שלו יקדישו את כל חייהם – מפעל הקירוב.

כמו רבי חייא בשעתו, עוזב האברך הצעיר את בית המדרש החמים ויוצא אל ערי הספר. עובר דלת-דלת, פוגש הורים מבולבלים ומתחנן אליהם למסור בידיו את נשמות ילדיהם הצעירים. כל ילד שיגיע לשיעור שלו, ישנה את אורחותיו ויגדל לתפארת.

במסגרת השליחות הזו, הזוג הצעיר מגיע לקריית גת וממנה עובר אל המושב ברוש, שם הם מקימים בית ספר לילדים צעירים. גם כאן, הם נלחמים על כל ילד. מביאים אותו והופכים את נשמתו. רק כדי לסבר את האוזן, אחד הילדים שהם מצליחים להביא אל בית הספר, נקרא יורם. לימים הילד הזה, הגאון הצדיק רבי יורם אברג'ל זצ"ל, יחולל בעצמו מהפכה תורנית אדירה בכל אזור הדרום. רק בודדים ידעו שכל המהפכה הזו נזקפת לזכותו של הגר"ש אליטוב.

אחרי תקופה של מהפכה אדירה באזור הדרום, הזוג הצעיר – שבינתיים כבר הופך למשפחה מבורכת – חוזר בחזרה לירושלים. כאן הם מסייעים להקים את בית הספר בשכונת 'עיר גנים'. "בתקופה הזו", מתאר לנו הרה"ח ר' טוביה בלוי שיבדל"ח, מראשי חב"ד בארץ, "פגשתי לראשונה את הרב אליטוב. הוא בלט בשתי תכונות מרתקות: הוא היה תופעה בלתי שגרתית של בחור ספרדי דובר אידיש רהוט כליד רוסיה מבטן ולידה. תכונה נוספת אפינה אותו כבר אז – שלא מש החיוך מעל פניו, והקרין חיבה ושמחה מלא חופניים.

"שתי המעלות הללו הפכו אותו ל'מוקד כוח' עצום. כל מנהלי בתי הספר של חב"ד, התחרו ביניהם להשיג אותו כמחנך בבית ספרם, כאשר ההצלחה מובטחת במאה-אחוז. לא רק התלמידים נשבו בקסמו", מעיד הרב בלוי, "גם אני עצמי נשבת.

במשך עשרות שנים, היה לי עונג עצום בכל מפגש שנוצר בינינו".

ולצד כל ה'עבודה' עם מאות ילדי עולים – באותה תקופה, שמו של 'הרב שמעון אליטוב' התחיל להיות מוכר גם בקרב הקהיליה התורנית של ירושלים. אחד הראשונים שזיהה את יכולותיו היה 'השכן' מהבניין ממו' – ברחוב אלקנה 10 – שם התגורר באותם ימים לא אחר מאשר מרן הגר"ע יוסף זצ"ל. הקשר שנוצר בין השכנים הטובים עוד יתפתח לימים ויסלול את דרכו אל מועצת הרבנות הראשית.

במקביל, הגר"ש ניצל כל רגע פנוי כדי להשתלם בהוראה – ברמה הכי גבוהה. את ה'סמיכה' לרבנות הוא עשה אצל שניים מגדולי הגאונים של ירושלים החסידית. הראשון, ראש ישיבת טשעבין הגה"צ רבי ברוך שמעון שניאורסון והשני ראש ישיבת פינסק-קרלין, הגה"ח רבי ישראל גרוסמן זצ"ל.

## הרבנים הוותיקים לא ידעו כמעט את שפת המקום, ולא מצאו מסילות ללב הנוער. רגע לפני שהרפורמים השתלטו, הגיע ראש צוות השוחטים' מירושלים

בזמן מסוים אירע שכתב כמה מכתבים לרבי מליובאוויטש ומענה לא הגיע. עלתה בו מחשבה, שנראה כי הרבי עסוק מכדי לענות לו, ואולי אין טעם שיוסיף לכתוב לו ולהטרידו בענייניו הקטנים. את מחשבתו זו לא גילה לאיש, אך פתאום קיבל מכתב ובו הרבי כותב: "לפלא שתיקתו מאז, ומצער ש'מנהל חשבון' על היעדר המכתבים מכאן, ואני עמוס הטרדות והתלאות".

בשלב זה, הוא מקבל הוראה נוספת מברוקלין, מכ"ק מרן האדמו"ר מליובאוויטש זי"ע: לנצל את הכישורים המיוחדים שלו – לא רק בעל פה, אלא גם בכתב.

מסתבר שכישרון הנאום וההבעה המצוינים שלו שהיו יוצאים מן הכלל, עוברים מצוין גם אל הכתב. הוא מתחיל לפתח פינה הגותית קבועה בעיתונים הדתיים הנחשבים 'שערים' של תנועת פא"י. שם, בשורה אחת עם גדולי הכותבים התורניים בכל הזמנים, כמו הגאון רבי שלמה יוסף זווין והגאון הראשול"צ רבי יצחק ניסים זצ"ל – מתחיל להופיע שם העט החדש. לא רבים יודעים כיצד לכתוב אותו. לפעמים זה "הרב ש. אלי-טוב", ולפעמים בוורסיות נוספות.

וכמו בכל חייו, אין רגע של מנוחה. פחות מעשור הוא נשאר להתגורר בירושלים – עד ששוב מגיע הצו הקדום: לך-לך מארצך.

## נשמות בגניזה

היה זה שנים ספורות אחרי מלחמת

ששת הימים. ירושלים שוחררה. ילדי העיר חזרו בהתרגשות אל מחוזות ילדותם, רק כדי להיווכח שהכל נהרס והושחת.

בינתיים המשפחה גדלה ושאלת הפרנסה עלתה וגם ניצבה במלוא העוז. "אבא זצ"ל", אומר לי בנו, ר' יוסף, "לא היה מסוגל להפריד בין הצרכים הגשמיים לבין השאיפות הרוחניות. היה ברור שגם הפרנסה שלו תבוא דרך הפצת יהדות". משהו מהרבנות הראשית מתקשר אליו באחד הימים ובפיו הצעה לא פשוטה. "יוצאת עכשיו משלחת של שוחטים למדינות יוגוסלביה ורומניה. מחפשים דמות רבנית שתפקח על הכשרות".

לא בכדי נבחרו דווקא המדינות הללו. באותן שנים רומניה הייתה נתונה תחת שלטון קומוניסטי כושל, מה שהוזיל בה את העלויות. הגר"ש אליטוב מיהר לקחת על עצמו את השליחות הכפולה. "לפני הכל", מסביר הבן, "הוא ראה זכות בעובדה שבזכותו רבבות יהודים יאכלו כשר".

במסעות הללו לא השגיח רק על הבשר הנשחט, אלא גם על צוות השוחטים. מול כל הניסיונות שמתגלעים במסעות מרוחקים מהבית, עמדה דמות דיוקנו.

"לעולם לא אשכח", סיפר לי השבוע אחד מאנשי הצוות, "איך הוא התנהג ביוגוסלביה, כאילו הוא בביתו בירושלים. כל בוקר קם באשמורת, למד את השיעורים הקבועים ואז העיר את כולנו. הוא היה פותח את בית הכנסת ומפציר בנו שלא לוותר על תפילה במיניין. בזכותו צלחנו את התקופה הזו בלי שתפגע ברמה הרוחנית".

אבל עבודת השחיטה, אפילו לא הייתה קצה הקרחון. לפני ואחרי משמרות העבודה, היה הגר"ש אליטוב יוצא לרחובות ומחפש למצוא 'אפים' יהודיים. "הייתה לו מומחיות עצומה בזה. הוא היה עוצר באמצע הרחוב, פונה לאדם ישיש, זורק לו מילה באידיש ובבת אחת חושף את היהודי שמנסה להשכיח את יהדותו מעצמו".

והיו לו גם שעות של מחקר. בעיקר בלילות ובסופי השבוע. הוא היה יוצא למסעות ארוכים ברחבי מזרח-אירופה. מסעות שבהם ביקש להכיר בעצמו את המקומות שבהם חיו ופעלו גדולי החסידות. גם כאן החושים ההיסטוריים והגיאוגרפים היו מתנה מופלאה שהוא בורך בה. "אבא", מסביר לי בנו, "עדיין לא ביקר בעיירה ליובאוויטש שברוסיה, אבל זה לא מנע ממנו להתיישב יום אחד וממש 'לצייר' לנו את כל הסמטאות והרחובות שלה – והכל מקריאה ומשמיעה".

את העבר המפואר הזה עמל הגר"ש אליטוב להחיות. הוא קשר קשרים עם הרבנים המקומיים, כדי להכניס עוד ילד יהודי בבריתו של אברהם אבינו וכדי להציל עוד בת ישראל מהתבוללות. "וכל זה, רק 'אגב' למשימות השחיטה".



# יש זוכים!

בהגלה שנערכה בין אלפי המשתתפים במבצע חנוכה, זכו 8 המשפחות בקבלת הנחה של 50% מגובה ההפקדה החדשית שבחור!

**משפ' קרשבסקי**  
ירושלים

**משפ' שפרן**  
ירושלים

**משפ' פיין**  
ירושלים

**משפ' משען**  
בני ברק

**משפ' לוי**  
רכסים

**משפ' גוטמן**  
בני ברק

**משפ' קראוס**  
אלעד

**משפ' דושינסקי**  
בית שמש

**הצטרפו גם אתם לאלפי ההורים שיחתנו את כל ילדיהם בכבוד!**

גמ"ח 'אושר בכבוד' הבנוי על חסד ועזרה הדדית, מציע תוכניות בלעדיות לחיסכון לחתונות הילדים (עד גיל 16) ועבור הון עצמי לרכישת דירה, אתם בוחרים כמה להפקיד ובהתאם, הזוג הצעיר יקבל הלוואה עד 300,000 ש"ח בכריסה נוחה במיוחד!



מודל פיננסי שנבדק ואושר על ידי הכתלנים



מודל פיננסי שנבדק ואושר על ידי הכתלנים



מודל פיננסי שנבדק ואושר על ידי הכתלנים

למידע מותאם עבורכם התקשרו עכשיו <<<  
**073-3678436**

או במייל: office@osher-b.org



בניידים ובכרטיס של מרן ורבנן גדולי ישראל שליט"א

ה'גניזות' בבתי הכנסיות באירופה של אותם ימים, היו מלאות ב'מציאות' עתיקות שהיו שוות הון רב. הרבה מהמבקרים הפכו ל'סוחרים' גדולים ועשו הון רב. אבל הגר"ש אליטוב, כמו בכל חייו, לא התעניין בכסף, אלא בנשמות. אלו היו המציאות' שהוא חיפש באותם מקומות. אחרי תקופה של כמה שנים במזרח-אירופה, הוא נשלח למשימה מורכבת יותר: להקים בית מטבחים ענק בארגנטינה שבדרום-אמריקה. מ'בית המטבחים' הזה, תצא תורה והוראה שתהפוך את כל יהדות ארגנטינה.

## המהפכה הארגנטינאית

כשעזב הגר"ש אליטוב את ביתו שבשיכון חב"ד ויצא בראש צוות השוחטים לבואנוס-אירס, לא היה לו שמץ של מושג איזה מפעל שליחות ממתין לו שם. כדרכו, הוא הגיע והתחיל לפעול באותו נוהל: בשעות העבודה הוא מוסר את נפשו כדי לדאוג לבשר כשר ומיד לאחר מכן הוא יוצא לרחובות העיר לחפש נשמות יהודיות שאפשר לחזק.

תוך תקופה ממש קצרה, הוא כבר משוחח בספרדית רהוטה - ובמקרה הצורך הוא נעזר גם בלאדינו שאותה הכיר מהבית. הוא נכנס אל בתי הכנסת המקומיים ומחולל בהם מהפך דורש, נואם, מחזק ובעיקר סוחף. הקהילה היהודית בבואנוס-אירס, הייתה נתונה באותם ימים באחת משעותיה הקשות. הרבנים הוותיקים לא ידעו כמעט את שפת המקום. אף אחד מהם לא מצא מסילות ללב הנוער הצעיר ומי שניצל את הפרצה היו הרפורמים והקונסרבטיביים. היה ברור שתוך תקופה קצרה הם יכבשו את הכל. ובדיק אז הגיע 'ראש צוות השוחטים' מירושלים. יהודי ענק קומה, שפונה לכל אחד בשפתו שלו ותוך תקופה קצרה מרומם את כל בני הקהילה. עבור ראשי הקהל זה ברור. תוך פחות משנה, הם מבקשים ממנו לחדול מעבודת השחיטה ולהפוך לרבם הרשמי. "אבא שלח מכתב הביתה", משחזר בנו, "ואנו יצאנו בעקבותיו, לארגנטינה".

על מה שחולל הגר"ש אליטוב בבואנוס-אירס, אפשר לכתוב ספרים עבי כרס. מי שיסתובב היום בשטיבלאך הגדושים של קהילת 'סוכת דוד', לא יאמין באיזה שפל רוחני הייתה הקהילה נתונה לפני חמישים שנה. הוא כותב לבנו הבכור, הרה"ג ר' שאול אליטוב שלמד אז בישיבה בארץ, מכתבים מלאי סיפוק על כך שהוא זוכה "לקרב את לב הנוער המקומי בדרכי נועם, ואף זכיתי להציל כמה וכמה צעירים מנישואין עם נוכריות רח"ל".

כדי לתמצת, נעזר בסקירה קצרה שפרסם בימים האחרונים הגאון רבי אברהם צרויה שליט"א, רבה הנוכחי של קהילת 'סוכת דוד' שאלפי משפחות יהודיות מתקבצות סביבה.

"אחרי שהתבררנו על פטירתו של הרב אליטוב בירושלים", כותב הרב לבני הקהילה, "הרבה מבני הדור הצעיר שאלו אותי: מי היה הרב אליטוב? ואת התשובה הוא מגולל בכמה דפים ארוכים. "הרב אליטוב", הוא מספר, "כיהן כרב קהילתנו במשך השנים תשל"א - תשל"ח (1978-1971). והרבה מהדברים הטובים שיש לנו כיום בקהילה והם נראים מובנים מאליהם, הם רק בזכותו. כל מה שאתם רואים פה, הוא בנה.

"מדין 'הכרת הטוב' אני רוצה לדבר על הרב אליטוב, למרות שידוע לי שרבים מבני הקהילה היו נוסעים לירושלים כדי לבקר".

את המהפכה של הגר"ש אליטוב, מחלק הגר"א צרויה לשלושה חלקים: 'על התורה' - 'לפני חמישים שנה', הוא כותב, 'נושא לימוד התורה היה מאוד דליל בקהילה. למדו קצת הלכות ומוסר וזהו. הגר"ש אליטוב הקים מדרשה ברחוב 'פאסו' ובשעות הלילה היו רבים מגיעים עם דפדפות לרשום את שיעוריו המופלאים.

"הוא דאג לקנות ספרים מתורגמים בספרדית, 'שולחן ערוך', 'קיצור שולחן ערוך', חומשים וגמרות. הוא פתח ספרייה בקומה השנייה של המדרשה ומילא אותה בספרים אלו. ואז הוא החל לדרבן אנשים ללמוד תורה. כל אלו שעברו דרכו, המשיכו הלאה והתקדמו בלימוד התורה ובקיום המצוות".

החלק השני הוא 'על העבודה' - התפילה. "לא אגזים אם אומר שכל המניינים שיש לנו היום, הכל כתוצאה מעבודתו של הרב אליטוב". כשהגר"ש הגיע לעיה, רוב הקהילה לא התפללה ביום חול במניין. "הוא דרש את הפסוק 'ביערתי הקודש מן הבית' - ואמר: יש להוציא את דברי הקדושה מהבית,



רוממות ושמחה חסידית. בריקוד עם בני קהילתו 'סוכת דוד' בארגנטינה



סמל להתבוננות עמוקה. ציורו של הגרי"ש בצעירותו במחולו של ר' זלמן קליינמן



לכל אחד בשפתו. לאחר שחרור הכתל, משוחח עם חייל מזדמן בעיני יהדות



לגרום לכל ילד להאמין בעצמו. במשחק עם תלמידי ביה"ס חב"ד ביער גנים



אצילות מרוממות לצד פשטות הליכות. הגרי"ש ברגנים של דבקות



# כשר'ן און א פריילעכ'ן סינון!



את הטלית והתפילין, ולהביאם לבית הכנסת. חייבים להתפלל בבית הכנסת ולא בבית!"

הוא בעצמו היה מתקשר לחברי הקהילה, מעיר אותם ומפציר בהם לבוא להתפלל. "הוא הקים גם מניין מיוחד לאלו שהתעוררו מאוחר. הוא דרש גם מאלו שהתפללו בלא מניין, לעשות זאת דווקא בבית הכנסת, כי יש קדושה בקירות בית הכנסת שמשפיעה על האדם. כך הוא שיקם את מנייני התפילה בעיר.

"הרב אליטוב אמר לי פעם: 'יש לי אסטרטגיה. אם הבעל לא מגיע לבית הכנסת, אני מתקשר לאישה שתעיר את בעלה, כך שאם הבעל לא מגיע, האישה מתביישת בזה ומפצירה בו שיבוא וכך הוא היה בא'.

"ולא זו בלבד, כשהיה עובר ברחוב ופוגש אנשים היה מעורר אותם להגיע לבית הכנסת, וגם כשהיה נכנס בחנויות כך היה עושה. כל מה שאנחנו רואים היום - הכל זה פירותיו".

החלק השלישי הוא 'על גמילות חסדים' - "לרב אליטוב היה אופי מיוחד, הוא אהב כל יהודי. כשהיה הולך ברחוב היה מחבק ומנשק כל אחד, והתעניין בשלומם של כל אחד, אותו אחד היה מרגיש את עצמו חשוב וזה חייב אותו להתקרב לתורה ומצוות ולהגיע לבית הכנסת, באותו אופן שאהרן הכהן עשה זאת.

"לא פעם כשהרב אליטוב נהג ברכבו והיה חולף ליד מישהו מבני הקהילה, היה נעצר ויורד מהרכב רק כדי לדרוש בשלמו. אהבת ישראל זו שהייתה בו, נתנה את פירותיה, והרבה אנשים התקרבו על ידו לתורה ומצוות. אישית אני מכיר צעירים רבים, שבאותה תקופה היו אבודים ועל ידי שהרב אליטוב קירבם, התחילו להתפלל וללמוד תורה, היום הילדים והנכדים של אותם צעירים מקיימים תורה ומצוות, ומהם יש תלמידי חכמים גדולים".

והיו מאבקים רוחניים לא פשוטים. אחד הנושאים הכי בוערים בארגנטינה של הימים ההם, הייתה מגיפת התבוללות. בכל ערב היה הגר"ש יושב בחדרו, מנצל את כל כישוריו וקסמיו כדי 'להפריד' זוגות מעורבים. לא פעם הוא היה פונה דווקא אל הצד 'הגוי' ומסביר לו את חומרת העניין. היו דמעות וזעקות, אבל אלפי נשמות יהודיות ניצלו.

אבל הקרב הכי קשה שלו היה על דור העתיד. בארגנטינה של אותם ימים היה מקובל שאחרי התיכון, הילדים מצטרפים לעסקי ההורים - בעיקר בענף הטקסטיל והבשמים. הגר"ש אליטוב קבע כלל חדש: לא יוצאים לעבוד, עד שלא רוכשים השכלה תורנית במשך שנה דווקא בירושלים. הוא עצמו דאג לשכך כל נער בשיבה שמתאימה לו.

וכך, בתוך תשע שנים, חזרו לבואנוס-אייס יותר מחמש מאות צעירים בקיאים בתורה ובהלכה. כך הפכה הקהילה את פניה.

## הפתרון לנשירה

אחרי יותר מ-17 שנים של התקשרות עמוקה בכתב, מגיע הגר"ש אליטוב לארה"ב אל הבניין אדום הלבנים בשכונת קראון-הייטס. הפגישה הראשונה מרגשת. הרבי מליובאוויטש קם לקראתו ומשוחח עימו שעה ארוכה ביחידות ומתווה את כל סדר חייו. הוא מעניק לו משנה סדורה בהלכות קירוב, על מה חייבים להקפיד, על מה אפשר לוותר ועל מה יש ללחוץ בכל תוקף.

אבל משרת הרבנות לא מצליחה לרגע לשנות את אופיו. הוא נותר אותו ענותן ירושלמי שמחבב דווקא את קשי היום ומעדיף לסייע לנתונים במצוקה. גם כשנגידי ארגנטינה מפקידים בידיו סכומי עתק, הוא לא מתבלבל. לרגע לא עולה על דעתו להשקיע בבניינים. "אני מעדיף לבנות נשמות", הוא אומר. הוא זוכר זכות ראשונים וממהר לשלוח כסף לשיבות שבהן למד בצעירותו. בעיקר הוא תומך ברבי, הגר"א פרלמוטר זצ"ל.

אלא שאחרי שחולפות תשע שנים, הגיע הזמן לעשות לביתו. הילדים גדלו ומוסדות החינוך של ארגנטינה לא מספקים את רצונו. בלב כבד הוא נפרד, משאיר אחריו ממלא מקום וחוזר ארצה.

כשהוא חוזר אל ירושלים החרדית, עינו החדה של הגר"ש אליטוב מבחינה בתופעה, שלציבור החרדי ייקח עוד כמה עשורים לזהות: 'הנוער הנושר'. הוא מחליט לגייס את כל המרץ והכישרון כדי לסייע.



מהפכה תורנית מיוחדת. במעמד הכנסת ספר תורה לבית הכנסת חב"ד בבואנוס-אייס

# ראה פניו מצדירים



בבת אחת נעצרה הילדות. הגר"ש בילדותו בעיר העתיקה, לפני צאתו לישבת חדרה

## עבדו את השם בשמחה

דע את אלוקי אביך!

השם הוא המפתח לרווחה ולשקט הנפשי. אלוהים רוצה שנתנו את השם בלב שמחה ובהתלהבות. זהו הדרך היחידה להשיג את כל מה שאנחנו רוצים בחיים. אלוהים הוא אבינו, והוא זה שנותן לנו את החיים. לכן, עלינו לראות את השם בכל דבר שאנחנו עושים. אלוהים הוא אבינו, והוא זה שנותן לנו את החיים. לכן, עלינו לראות את השם בכל דבר שאנחנו עושים.



בשיחת התעוררות למשלחת נדיבים מארגנטינה. נראים: ידיו מרן הגר"ש כהן והראשון לצ"ח הגר"א בקש-דרון ובלבטח"א הרב יצחק סאקה רב הקהילה הספרדית בבואנוס-אייס



לשון לימודים. מאמריו של הגר"ש בביתאון 'שערים' כממלא מקום רבה של ירושלים. עם שניים מידידיו מיניין הגר"א רלב"ג ומשמאלו הגר"א שלזינגר רבה של שכונת גילה

SINUN.ORG \* 072-265-7500

סינון חב"ד | באישור ועד רבני חב"ד





**תבחר להצליח!**

**בני/ות 30 פלוס? המכינה המקוצרת נפתחה! ניתן עדיין להצטרף ולהרוויח שנה!**

מסלולי גברים	
תואר ראשון	תואר ראשון
מדעי המחשב	בהנדסה אזרחית (מהנדסי בניין)
תואר ראשון / שני	תואר ראשון / שני
עבודה סוציאלית	אח אקדמי
תואר שני	תואר שני
פסיכותרפיה	ייעוץ חינוכי

מסלולי נשים	
תואר ראשון	תואר ראשון
מערכות מידע	חינוך ריפוי בעיסוק
תואר ראשון / שני	תואר ראשון / שני
הפרעות בתקשורת	סיעוד אחיות
תואר שני	תואר שני
פסיכותרפיה	ייעוץ חינוכי

**בשיתוף המוסדות המובילים:**

**להרשמה וייעוץ לימודים אישי: 03-5726105**  
 מייל: [meet@mivchar.org.il](mailto:meet@mivchar.org.il)  
 אתר: [www.mivchar.org.il](http://www.mivchar.org.il)

זה כן משנה באיזו מכללה!

דמויות הוד של רבנים בישראל. בבקשה, תקבל על עצמך את התפקיד של רב מועצה אזורית מטה בנימין". והרב אליטוב קיבל על עצמו. שוב עזב את 'שיכון חב"ד' והחל לחלק את שבתותיו, חצי בבית וחצי ביישובים של 'מטה בנימין'. כמה שנים חולפות, הפעם הפנייה מגיעה מאת ידידו ושכנו, מרן הגר"ע יוסף זצ"ל, שמפציר בו: "אני רוצה שתמנה לחבר ב'מועצת הרבנות הראשית'. אני כבר אדאג לך למינוי". והמינוי הזה, שהתחיל כמעט באקראי, הפך לדבר של קיימא. במשך 15 השנים הבאות, חזר הגר"ש אליטוב ונבחר שלוש פעמים רצופות במקום הראשון. וכל זה כשאין מאחוריו שום מפלגה תומכת או 'חצר' מלווה. רק באמצעות הלב הגדול והקסם האישי. בשנים האחרונות, אחרי פטירת מרן הגר"ע יוסף זצ"ל - הפך הגר"ש אליטוב לחוד החנית בכל הסוגיות הבערות. היכרותו האישית עם יהדות התפוצות ובעיקר שפתו הרוטה ודרכי הנועם שלו - הצליחו להמיס כל התנגדות. במשך השנים הוא מילא תפקידי רבנות חשובים במיוחד. הוא מילא את החלל שנוצר בתקופה מסוימת ברבנות ירושלים ובמשך תקופות ארוכות היה אחראי על מערך הכשרות. וכל הזמן הזה, לא גבה ליבו ולא רמו עיניו. "החברים הכי טובים של סבא", אומר לי נכדו, "היו כל הקבצנים של ירושלים. סבא הכיר כל אחד מהם, ואף היה לו פנקס מיוחד עם הכתובות ומספרי הטלפונים שלהם. הוא היה מתקשר אליהם מדי פעם, מתחנן אליהם שיבואו ודואג לכל צרכיהם".

והנה עוד הנהגה מעניינת: "במשך כמה שנים, ידעו כל אנשי 'חברא קדישא' בירושלים, שאם הם נתקלים במקרה של הלוייה ערירית שבה אין מי שיישא דברים, כל מה שצריך זה להרים טלפון לרב אליטוב. הוא באותו רגע יעזוב הכל, יצא, יספיד בהתרגשות ורק אז יחזור לעסקיו". "הדבר הכי מופלא בחייו של אבא זצ"ל", אומר לי בנו ר' יוסי, "היה סדר היום. הוא היה נראה ניוח, אבל כל רגע שלו היה מנוצל. אם היה משהו שהוא לקח מאביו, זה היה עניין ההשכמה. הוא מעולם לא איחר את השעה ארבע וחצי לפנות בוקר. היה קסם, מתיישב ללמוד ומחליף חברותות בזה אחר זה, כך עד תפילת שחרית".

**ללמד זכות על יהודים**

מידת הסגוריה של הגר"ש אליטוב זצ"ל על כל יהודי - הייתה בבחינת חד בדרא. "מעולם", העידה זוגתו הרבנית תבדחלט"א, "לא הסכים לשמוע אף מילה רעה על אף יהודי. כאשר קרה שיש בסעודה ומישהו החל לדבר סרה ביהודי - היה לוקח את הכובע ועיזב את הסעודה בהפגנתיות". גם בצוואתו האחרונה לצאצאיו, הוא מתחנן בפניהם: לעולם אל תדברו בגנותו של אף אדם מירושלם. בכל שנות הנהגתו הרבנית - הפליאה את כולם שמירת העיניים המופלגת שבה נהג, כחד מקמאי, כפי שנהגו חכמי הנסתר בירושלים שבצילם הסתופף. כאשר זוגות היו באים ללשכתו בענייני שלום בית, היה יושב ועיניו מושפלות אל השולחן, והיה מקפיד להעמיד אדם נוסף שיהיה נוכח בחדר. הקווים הכי מבהיקים בתמונת חייו - שייכים ללא ספק לתקופה האחרונה, אחרי שנפל למשכב. "אז ראינו את אבא בשיא גדלותו ותפארתו". גם במצבים הכי קשים, החיוך לא מש מפניו, והספרים הקדושים לא משו ממיטתו, גם לא החברות שהמשיכו להתחלף בזה אחר זה ולהמתיק את ייסוריו. נגד כל הסיכויים, הוא הלך והתחזק, מסר שיעורים, השתתף במועצות הרבנות ולרגע לא הפסיק ללמוד ולקרב. כך צעד עד לרגעי האחרונים, מתוך צלילות בהירה, כשהוא מתחיל להיפרד אט-אט מן העולם.

"זה היה מדהים. כחודש לפני 'זאת חנוכה' הוא התקשר ושלח הזמנות לכל צאצאיו וביקש שכולם יבואו לסעודה מיוחדת. איש בל יעדר. רק לימים נבין שזו הייתה סעודת פרדה. בסעודה עצמה הוא היה שרוי בהתרוממות מיוחדת. "בתוך הדברים הוא קם והחל לשאת דברים, שרק לימים נבין שהם צוואה. הוא דיבר על כך שהנרות של חנוכה ממשיכים להאיר הרבה אחרי חנוכה. נר ד' נשמת אדם, הנשמה גם היא ממשיכה להאיר לנצח. אחרי שהצטלם עם כל המשפחה למזכרת, הוא קם ממקומו ויצא בריקוד נסער - של שחוק ליום אחרון". בבוקר אחד בהיך קם לו האיש הפלאי, ביקש שיגישו לו כוס מים. אחז בכוס ובירך בהתלהבות את הברכה האחרונה על כל חייו - 'שהכל נהיה בדברך' לגם מעט - ופרח לו איש האמת והענווה מותיר אחריו אלפי בתים ורבבות נשמות שימשיכו להאיר רק בזכותו. ■



ידידות אמיצה שהכל בשכנות קרובה. הגר"ש עם ידידו מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל

**ראה פניו מז'ירים**



שיטה מיוחדת להציל את הנוער. בהתוועדות ארוכה עם תלמידיו



י"ד פעמים נסע בשליחות רבו לסיים הרמב"ם בקהיר. בשגרירות ישראל בקהיר עם משלחת רבני חב"ד